

Силабус курсу

Мультикультуралізм сучасного світу

Ступінь вищої освіти – магістр
Освітньо-професійна програма «Аналітика суспільних процесів»

Дні занять: вівторок, 08.00-10.55, ауд. 46
Консультації: вівторок 14.00, ауд. 46

Рік навчання: II, Семестр: III

Кількість кредитів: 4 Мова викладання: українська

Керівник курсу

III доктор філос. н., проф. Павлишин Людмила Григорівна

Контактна інформація lyudpavl@gmail.com, +380973729576

Опис дисципліни

Дисципліна “Мультикультуралізм сучасного світу” спрямована на формування у студентів теоретичних знань та вироблення практичних навичок щодо обґрунтування теоретико-методологічного підґрунтя мультикультуралізму та соціально-політичної практики його застосування в окремих країнах світу. Дана дисципліна спрямована на висвітлення специфіки формування політики мультикультуралізму і особливостей світової практики міжкультурної взаємодії.

Структура курсу

Години (лек. / сем.)	Тема	Результати навчання	Завдання
2 / 2	1. Мультикультуралізм як наукова категорія	Знати диференціацію понять «полікультурність» («культурна різноманітність»), «мультикультуралізм», «етнокультурний плюралізм». Проводити аналіз зв'язку між індивідуальним вибором і культурою. Демонструвати специфіку культурної ідентичності та її зв'язок із оцінкою, яку має національна група	Тести, питання

2 / 2	2.Філософсько-культурологічний та політичний дискурси мультикультуралізму в західній та вітчизняній науці	Знати передумови формування мультикультуралістського дискурсу у західній науці. Проводити аналіз теорії справедливості Д. Ролза. Демонструвати власний підхід до позиції Р. Дворкіна про «схвалений примус»; до його критики патерналістського підходу до свободи	Тести, питання
2 / 2	3.Основні теоретичні підходи до аналізу культурної багатоманітності	Проводити аналіз концепції акультурації (пристосування культурних ознак, інтересів, запитів певної спільноти до культури суспільства в цілому) та поглядів Б. Беррі про відносини індивіда зі своєю культурною ідентичністю і взаємозв'язки із соціумом етнічної більшості. Аналізувати концептуальні погляди на культурне розмаїття	Кейси
2 / 2	4.Мультикультуралізм і теорія громадянського суспільства	Здійснювати аналіз внутрішнього зв'язку свободи і культури; культурних передумов ліберальної цінності свободи вибору. Демонструвати основні причини дифузії у суспільстві спільної культури	Питання
2 / 2	5.Мультикультуралізм і глобалізація	Здійснювати аналіз сутності глобалізації як феномену світової культури; політики мультикультуралізму в умовах інтенсифікації міграційних процесів у глобальному світі. Виявляти переваги та недоліки мультикультурної інтеграційної моделі мігрантів у суспільстві, що глобалізується. Пропонувати заходи щодо збереження культурної ідентичності в умовах глобалізації	Тести, питання
2 / 2	6.Досвід утвердження культурної багатоманітності у США	Аналізувати сутність ідеї співіснування множинних культурних світів у країнах, побудованих на іммігрантській основі – США, Канада, Австралія. Демонструвати особливості розв'язання проблем багатокультурності у багатонаціональних державах, що базуються на засадах федералізму	Кейси
2 / 2	7.Державний мультикультуралізм: канадський досвід	Здійснювати аналіз сутності політики багатокультурності Канади як політики рівної участі та збереження культурної спадщини народів. Пропонувати заходи щодо сприяння інтеграції іммігрантів до канадського	Тести, питання

		суспільства. Виявляти помилки політики багатокультурності в Канаді	
2 / 2	8.Мультикультуралізм як соціокультурна політика та практика Австралії	Аналізувати політику мультикультуралізму Австралійського Союзу: сутність, пріоритети, завдання. Демонструвати модель державної підтримки збереження етнокультурної своєрідності груп меншин (іммігранти із азіатських країн) в умовах природного переважання англо-австралійського культурного середовища	Кейси
2 / 2	9.Етнокультурна плюралізація та проблема інтеграції в західноєвропейському суспільстві	Знати основні фактори етнокультурної плюралізації Європи; особливості державної політики щодо мультиетнокультурності окремих країн ЄС (Бельгія, Велика Британія, Іспанія, Німеччина, Франція, Швейцарія) у др. пол. ХХ – поч. ХХІ ст.; основні моделі включення іммігрантів у західноєвропейському суспільстві на прикладах Франції, Німеччини і Великобританії. Виявляти позитивні і негативні прояви мультикультуралізму в сучасних полікультурних, фрагментованих країнах ЄС	Тести, питання
2 / 2	10.Мультикультуралізм у країнах Балтії	Аналізувати культурне багатоміття та етнократичну модель національного устрою: рішення на користь «етнічної демократії» у країнах Балтії; політику «етнонаціонального захисту» Естонії і Латвії та вимоги ЄС; перспективи мультикультуралізму в країнах Балтії	Тести, питання
2 / 4	11.Громадянство, культурні спільноти та національна ідентичність в Україні	Аналізувати політику у сфері етнокультурного розвитку та становлення громадянського суспільства в Україні. Знати принципи формування українського варіанту мультикультуралізму та шляхи його втілення в життя. Демонструвати роль української держави та її інститутів у забезпеченні мультикультурної перспективи. Пропонувати шляхи вирішення мовної проблеми в Україні	Тести, питання

- / 2	12.Толерантність та її роль у мультикультурному суспільстві	Знати основні принципи міжетнічної толерантності. Виявляти зв'язки між толерантністю та мультикультуралізмом. Проводити аналіз медійного простору як стимулятора міжкультурної згоди, так і причини неприязні в Україні. Пропонувати шляхи подолання проявів ксенофобії і расизму як негативних явищ у житті полікультурного суспільства	Тести, питання
-------	---	--	----------------

Літературні джерела

1. Бурдые П. Идентичность и репрезентация: элементы критической рефлексии идеи «региона» / П. Бурдые // *Ab Imperio*. – 2002. – № 2. – С.45–60.
2. Гоффман И. Представление себя другим в повседневной жизни / И. Гоффман. – М.: Канон-Пресс-Ц, 2000. – 304 с.
3. Кимліка В. Лібералізм і права меншин / В. Кимліка; [пер. з англ. Р. Ткачук / гол. ред. і автор передм. Дж. Перлін; наук. ред. І. Лизогуб]. – Харків: Центр Освітніх Ініціатив, 2001. – 176 с.
4. Куропятник А. И. Мультикультурализм: проблемы социальной стабильности полиэтнических обществ / А. И. Куропятник. – СПб: СПбГУ, 2000. – 205 с.
5. Лібералізм : [антологія / упоряд. : О. Проценко, В. Лісовий]. – [2-ге вид.]. – К.: ВД «Простір», «Смолоскип», 2009. – 788 с.
6. Малахов В.С. «Скромное обаяние расизма» и другие статьи / В. С. Малахов. – М.: Модест Колеров «Дом интеллектуальной книги», 2001. – 176 с.
7. Мультикультурализм и трансформация постсоветских обществ / под ред. В. С. Малахова и В. А. Тишкова. – М.: Рос. акад. наук. Ин-т этнологии и антропологии, 2002. – 356 с.
8. Ролз Дж. Теорія справедливості / Д. Ролз; [пер. з англ. О. Мокровольського]. – К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2001. – 822 с.
9. Современный либерализм: Джон Ролз, Исая Берлин, Рональд Дворкин, Уил Кимлика, Майкл Дж. Сэндел, Чарльз Тейлор, Джереми Уолдрон / [пер. с англ. Л. Б. Макеевой]. – М.: Дом интеллектуальной книги; Прогресс–Традиция, 1998. – 248 с.
10. Тейлор Ч. Мультикультуралізм і «Політика визнання» / Ч. Тейлор; [пер. з англ. Р. Й. Димерця]. – К.: Альтерпрес, 2004. – 172 с.
11. Тишков В. А. О толерантности / В. А. Тишков // *Толерантность и согласие*. – М.: ИЭА РАН, 1997. – С. 17–37.

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-20 балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних

девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування (наприклад, програма Kahoot).

- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбутись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Опитування під час занять – усно	7
Модуль 1 (теми 1-5) – обговорення кейсів; тести; питання	40
Модуль 2 (теми 6-12) – тести; питання; обговорення кейсів	40
Ессе (теми 5; 12) – індивідуальна письмова робота	10
Екзамен (теми 1-12) – тести, завдання, кейси	20

Шкала оцінювання студентів:

ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	відмінно
B	85-89	добре
C	75-84	добре
D	65-74	задовільно
E	60-64	достатньо
FX	35-59	незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом